
Jaarverslag Werkgroep Italië Studies 2020

Activiteiten

Door de coronavirus zijn een aantal geplande activiteiten geannuleerd, sommige zijn ook in digitaal vorm gehouden.

24 maart - Universiteit Leiden

van Wijkplaats 2/003: *Il crowdsourcing come risorsa per ricostruire la Repubblica delle Lettere*

Seminar met Ingeborg van Vugt (Utrecht University)

31 maart - Universiteit Leiden

van Wijkplaats 2/003: *Osservazioni linguistiche e filologiche sulla cosiddetta «vita» di Cola di Rienzo (1313-1354)*

Lezing door dr. Gabriella Macciocca (Università di Cagliari)

6 juni - Universiteit Leiden

Cleveringplaats 1 - aula Lipsius 147: *Nuove prospettive nella didattica dell'interazione orale dell'Italiano L2*

Studiedag con la partecipazione di Marilisa Birello (Università Autonoma di Barcellona) e Paola Leone (Università del Salento)¹

Algemene Ledenvergadering 2020 (ALV) + Onderzoeksdag

15 oktober — on-line via Teams

De Werkgroep Italië Studies reikt jaarlijks een prijs uit voor de beste wetenschappelijke publicatie op het gebied van de Italië Studies aan een onderzoeker die werkzaam is in de Nederlandse of Vlaamse academische wereld (ongeacht de nationaliteit van de onderzoeker).

Daarbij wordt afwisselend de aandacht besteed aan volgende drie deelterreinen: taal en letterkunde (inclusief de neo-latinistiek voorzover deze betrekking heeft op Italië), geschiedenis (inclusief die van de wijsbegeerte en die van de wetenschap), kunstgeschiedenis. De 2020 editie is gewijd aan een publicatie op het gebied van taal en letterkunde die is verschenen in 2017, 2018 of 2019. Voor bekroning komen artikelen, reeksen artikelen, monografieën of verzamelbundels in aanmerking. De studie dient te zijn geschreven in het Italiaans, het Nederlands of het Engels.

Ongepubliceerde teksten komen niet in aanmerking voor bekroning.

Uitgereikte prijzen

a. Scriptieprijs 2020

De scriptieprijs is gewonnen door Lara Fernandez Piqueras met haar RMA-scriptie *Reconstructing Bernardo Daddi's Madonna della Cintola Altarpiece. New Light on the Predella*. Deze scriptie heeft zij geschreven als onderdeel van de researchmaster *Renaissance Studies* aan de Universiteit van Utrecht in 2019.

Zij wint hiermee een geldbedrag van €500 aangeboden door de WIS en een studieverblijf van een maand in Rome aangeboden door het Koninklijk Nederlands Instituut te Rome (KNIR). Tijdens het onderzoeksverblijf aan het KNIR wil Lara een artikel schrijven op basis van haar afgeronde scriptieonderzoek.

De jury van de scriptieprijs 2020 bestaat uit dr. Maria Forcellino (voorzitter), prof. dr. Hans Cools (KU Leuven) en prof. dr. Philiep Bossier (Universiteit Utrecht).

De jury is verheugd te constateren dat een groot aantal kandidaten aan deze editie deelnemen. Dit jaar hebben zich niet minder dan 15 kandidaten gemeld. Het is een teken van de vitaliteit van de Italianistiek bij jonge wetenschappers in Nederland en België. Hieruit blijkt ook dat vele scriptiebegeleiders hun studenten attenderen op de WIS-prijs en de kansen die hiermee zijn verbonden. Ook dat is een positieve tendens. Opmerkelijk is het hoge aantal subdisciplines van de Italianistiek die we terugvinden, maar ook recente methodologieën, denkkaders en moderne formulering van hypothesen. Naast masterscripties en eindwerken bij een onderzoeksmaster (of Master na Master) hebben we ook enkele opmerkelijke Ba-scripties ontvangen.

De jury heeft bij de beoordeling als selectiemethode de volgende criteria gehanteerd:

1. a) Kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek
2. b) Originaliteit van corpus, methode en onderzoeksvraag
3. c) Mogelijke toevoeging van bevindingen aan de discipline
4. d) Maatschappelijke impact en toegankelijkheid voor niet-kenners

Op basis hiervan werd vanuit de volledige lijst deelnemers een short-list samengesteld met 7 scripties. Na deze tweede ronde werd uiteindelijk overgegaan tot de volgende eindselectie:

In verband met de uitgesproken originaliteit (de 1ste in verband met de theoretische aanpak, de 2de omwille van de corpusuitbreiding) krijgen twee bachelorscripties een eervolle vermelding:

1. **Colin LAMMERTINK**, *Le Isabelle di Isabella. Femminilità queer come*

strumento critico, Ba Italiaanse taal en cultuur, UU, 2019

2. **Niels WEIJENBERG**, Northern Artists in Cinquecento Milan: Glass Painters in the Fabbrica del Duomo, Ba-Honours Art History, UU, 2019

Een bijzondere vermelding krijgt ook de prestatie van **Aimée PLUKKER** die met haar Onderzoeksmaster-scriptie *Geschiedenis aan de UVA, Roman Holiday. The Marshall Plan, American Tourism to Rome and the Creation of the West (1947-1957)* geheel terecht de scriptieprijs 2018 van *De Volkskrant* heeft gewonnen.

De WIS-scriptieprijs gaat dit jaar naar **Lara Fernandez Piqueras**.

De Jury heeft grote waardering voor de manier waarop op overtuigende wijze een nieuwe reconstructie van Daddi's altaarstuk in Prato wordt voorgesteld. Het is eerder zeldzaam dat binnen de krijtlijnen van een scriptie toch een volwaardige alternatieve bijdrage wordt geleverd aan vastgesteld wetenschappelijk inzicht, dat bij deze casus ook werd gekenmerkt door een recente tentoonstellingscatalogus rond deze kunstenaar. Lara Fernandez Piqueras slaagt in dit opzet, combineert originaliteit met vakmanschap, wetenschappelijke background en durf om een andere optie voor te stellen, dit alles in een open discours dat ook de niet-specialist en kunstliefhebber begeleidt bij wetenschappelijke hypothesevorming.

(Uit *Juryrapport 2020* te lezen op <http://www.italiestudies.nl/prijzen/scriptieprijs>)

b. Onderzoeksprijs 2020

Onderzoeksprijs Taal en Letterkunde

De onderzoeksprijs is toegekend aan Andrea Penso voor zijn boek *Un libero di Pindo abitator. Stile e linguaggio poetico del giovane Vincenzo Monti*, Roma, Aracne, 2018.

De Onderzoeksprijs wordt gesponsord door het *Istituto Italiano di Cultura per i Paesi Bassi* en bestaat uit een oorkonde en een onderzoeksbeurs ter waarde van € 1.000.

La giuria del Premio 2020 è composta da: la direttrice dell'ICC di Amsterdam dott.ssa Carmela Callea, dr. Gandolfo Cascio (Università di Utrecht), dr. Claudio Di Felice (Università di Leida), e presieduta dal prof. Philiep Bossier (Università di Utrecht).

La giuria ha selezionato i finalisti nel seguente ordine ed ha assegnato il premio al primo classificato:

1. Andrea PENSO, *Un libero di Pindo abitator. Stile e linguaggio poetico del giovane Vincenzo Monti*, Canterano, Aracne Editore, 'Ottocento Neoclassico e Romantico', 2018, 308 p.

2. Irene CENNI & Patrick GOETHALS, “Negative hotel reviews in TripAdvisor: A Cross-Linguistic Analysis” in *Discourse, Context & Media*, 16 (2017), pp. 22-30
3. Neeltje OOME & Peter ATTEMA, “Hellenistic Rural Settlement and the City of Thurii. The Survey Evidence (Sibaritide, Southern Italy)” in *Palaeohistoria*, 59/60 (2018), pp. 135-166

La recente monografia su Vincenzo Monti, presentata da Andrea Penso, ricercatore presso la Vrije Universiteit Brussel, arriva al primo posto e riceve il Premio WIS 2020 per la ricerca.

Ad essere oggetto di giudizi severi erano e continuano ad essere l'autenticità e l'ispirazione del Monti, soprattutto alla luce delle sue complesse vicende biografiche, che lo spinsero a diventare, secondo le emblematiche parole di Walter Binni, “poeta del consenso”. Gli studiosi quindi hanno spesso definito il neoclassicismo del Monti come un abito mentale, il frutto di una raffinata erudizione o di una moda letteraria, piuttosto che un'esperienza autenticamente vissuta, un esercizio al servizio di un poeta encomiastico che se ne serve all'occorrenza, pronto anche al compromesso col potente qualora le circostanze lo richiedano. È forse anche per questa immagine esteriore, da “professionista delle lettere”, così lontana per esempio da quella di Foscolo, e così distante dall'ideale risorgimentale, che la figura di Monti ha spesso riscontrato l'indifferenza, quando non l'ostilità, del mondo della scuola e della cultura. Tuttavia, Monti, che rivestì un ruolo chiave nell'universo culturale della sua epoca e che esercitò la sua influenza, quando non addirittura il suo magistero, sulla successiva tradizione letteraria, sta attualmente ricevendo l'attenzione critica che merita. Il pensiero alla base del volume di Penso prende quindi le mosse sostanzialmente da due fattori: in primo luogo, la volontà di inserirsi nel clima di rinnovato interesse e riscoperta di un autore estremamente poliedrico e ricettivo, esplorando una parte della storia letteraria italiana di fatto poco indagata, e per questo tanto più interessante e disponibile a schiudere nuove possibilità critiche; in secondo luogo, l'interesse verso lo stile e il linguaggio poetico del giovane Monti ancora poco esaminati dettagliatamente. A fronte di una costante attenzione per il capolavoro della poesia montiana, vale a dire la traduzione in endecasillabi sciolti dell'Iliade omerica, non è al contrario possibile riscontrare la stessa sollecitudine per il resto della produzione del poeta. Mancava uno studio che si incaricasse di tracciare un profilo stilistico approfondito e arricchito da analisi puntuali soprattutto sui testi minori per mettere in luce le peculiarità dello stile e del linguaggio di Monti, nonché per far luce su quegli aspetti della sua poetica conosciuti ancora superficialmente come per esempio l'attenzione dedicata ai rapporti con l'Arcadia romana.

La giuria riconosce i meriti della monografia di Penso nel colmare con urgenza tale lacuna e considera il suo studio come un contributo scientifico di primo piano all'Italianistica in Belgio e in Olanda.

(Uit *Juryrapport 2020* te lezen op <http://www.italiestudies.nl/prijzen/onderzoeksprijs>)

Incontri

Volume 35: Leonardo, i Paesi Bassi e oltre

Volume 35 - Issue 1

Natalie Dupré, Inge Lanslots, *Editoriale: un anno particolare*, 5-6

Maria Forcellino, Emma Grootveld, *Leonardo, i Paesi Bassi e oltre: un'introduzione*,
7-10

Maria Forcellino, *Leonardo e il ghiaccio: l'interesse di Leonardo per l'arte fiamminga
e viceversa*,
11-20

Margherita Melani, *Hollar "copia" Leonardo: l'uso della carta lucida per incisioni in
scala 1:1*, 21-31

Cristiano Amendola, *La facezia nel tardo '400, forma popolareggiante o raffinato
genere umanistico? Sondaggi su un capitolo minore della produzione "letteraria"
di Leonardo da Vinci*, 32-45

Sara Tagliagalamba, *Leonardo industrial designer*, 46-58

Dirk Huylebrouck, Angelo Mingarelli, *Leonardo's folio 735 of the Codex Atlanticus
How Leonardo discovered more solids than those mentioned in 'De Divina
Proportione'*, 59-67

Massimo Maiorino, *Parigi 1950: dalla Francia l'arte italiana tra 'Cahiers d'Art' ed
'Exposition d'Art Moderne Italien*, 68-82

Novella Primo, *Italie obscure o Une terre pour les images? L'Italia artistico-letteraria
di Bonnefoy e Orcel*, 83-98

Alice Loda, *Eco-Pusterla: a semantic-stylistic analysis of Bocksten*, 99-115

Robert Zwijnenberg, *Walls and Bridges*, 116-125

Claudia Crocco, Linda Badan, “Altri italiani”: intervista con Silvia Finzi sull’italiano a Tunisi, 126-130

Thea Rimini, *Traduzione di 'Attilio' di Jean Jauniaux: nota del traduttore*, 126-133

Thea Rimini, *Jean Jauniaux: 'Attilio'*, 134-142

Enrico Minardi, *A Critical Approach to Dante's "cantica"*, 143-145

Linda Pennings, *Un oggetto delicato, da maneggiare con grande cura: tradurre e ritradurre i classici*, 146-148

Rachelle Gloudemans, *Moving images, moving subjects: representing selves and others between writing and photography*, 149-151

Antonella Trotta, Jan L. de Jong, Martina Piperno, Sebastiano Ferrari, Claudia Nocentini, *Segnalazioni*, 152-163

Volume 35 - Issue 2: Religioni letterarie, una via alternativa al contemporaneo?

Natalie Dupré, Inge Lanslots, *Editoriale: un anno sempre particolare*, 5-6

Marco Zonch, *Religioni letterarie, una via alternativa al contemporaneo?*, 7-9

Enzo Pace. Deus ex-machina. *Forme contemporanee del credere nel relativo*, 10-24

Michele Bordoni, *'Darti voce è incontrarti nelle cose'. Il canto di ritorno di Filippo Davoli tra religione e lirica*, 25-38

Monica Jansen, *Quando lo 'scandalo' diventa provocazione. Il postsecolare e il teatro iconoclasta di Romeo Castellucci*, 39-53

Marco Zonch, *Scritture postsecolari. Ipotesi su verità e spiritualità nella narrativa italiana contemporanea*, 54-68

Inge Lanslots, Paul Sambre, Eliana Maestri, *Commemorare vittime di violenza. La street art come luogo di resistenza e discorso di positività*, 69-81

Flavia Laviosa, *'Renzo e Lucia' (2004) in TV. Intervista a Francesca Archibugi*, 82-88

Els Jongeneel, *'Nasconder l'arte con l'arte'. Over amusante 19de-eeuwse etiquetteboeken en galatei*, 89-91

Leden

Het aantal leden is van 148 in 2019 tot 134 in 2020

Bestuur

Ingeborg van Vugt is benoemd tot secretaris

Kascommissie

De nieuwe kascommissie zal bestaan uit Raniero Speelman e Mara Santi.